

RO Orasmaa Tuuli(MMM)

16.09.2019

Viite

Asia

Epävirallinen maatalousministerikokous 22.-24.9.2019

Helsingissä järjestettävän epävirallisen maatalousministerikokouksen aiheena on ”Maanviljelijöiden roolin uudistaminen ilmastotoimissa – Kestävän maatalouden edistäminen maaperän hiilensidonnalla keinoilla”. Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä toimii kokouksen puheenjohtajana. Suomi ei esitä kokouksessa omia kansallisia kantoja.

Asialista:

EPÄVIRALLINEN MAATALOUSMINISTEREIDEN KOKOUS HELSINGISSÄ 22.-24.9.2019

Sivu

Kokouksen aiheena on ”Maanviljelijöiden roolin uudistaminen ilmastotoimissa – 3
Kestävän maatalouden edistäminen maaperän hiilensidonnalla keinoilla”.

RO Orasmaa Tuuli(MMM)

16.09.2019

Asia

Epävirallinen maatalousministerikokous, Helsinki, 22.-24.9. Maanviljelijöiden roolin uudistaminen ilmastotoimissa – Kestävän maatalouden edistäminen maaperän hiilensidonnan keinoin

Kokous

Epävirallinen maatalousministerikokous 22.09.2019 - 24.09.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallinen maatalousministerikokous Suomessa 22.-24.9.2019 käy keskustelun aiheesta ”Maanviljelijöiden roolin uudistaminen ilmastotoimissa – Kestävän maatalouden edistäminen maaperän hiilensidonnan keinoin”.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaa Suomen tausta-asiakirja ja siinä esitetyt kysymykset pohjustavat epävirallisen maatalousministereiden kokouksen keskustelua, jonka aiheena on kestävän maatalouden edistäminen maaperän hiilensidonnan keinoin.

Tausta-asiakirjan mukaan maaperän hiilensidonta on avainkeino, jota voitaisiin hyödyntää paremmin maatalouden nettohiilipäästöjen vähentämiseksi. Maatalousmaa kattaa lähes puolet EU:n maapinta-alasta ja maatalousmaan pintakerrokseen on varastoitunut moninkertaisesti EU:n vuotuisten kokonaispäästöjen verran hiiltä. Näin ollen maaperän hiilen lisäykset ja poistot maatalousmailla voivat merkittävästi vaikuttaa EU:n kasvihuonekaasujen kokonaistasapainoon.

Komission tiedonanto Puhdas maapallo kaikille (COM(2018) 773) nostaa esiin hiilensidontaa vahvistavien viljelykäytäntöjen mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Tausta-asiakirjan mukaan näiden käytäntöjen edistäminen edesauttaisi Pariisin ilmastopöytäkirjan ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Viime kädessä maanviljelijöiden aktiivinen osallistuminen maaperän hiilensidonnan lisäämiseksi voi määritellä uudelleen heidän roolinsa ilmastotoimissa – viljelijöistä voi tulla keskeisiä ratkaisujen tarjoajia.

Ilmastohyötyjen lisäksi hiilensidonta parantaa maaperän rakennetta ja laatua mm. paremman vedensitomiskyvyn ja monimuotoisuuden kautta ja näin ollen edesauttaa maan tuottavuutta. Lisäksi parempi maaperän laatu ja hiilipitoisuus auttavat maanviljelijöitä sopeutumaan ilmastomuutokseen.

Tausta-asiakirjassa nostetaan esiin myös epävarmuudet, joita maaperän hiilensidontaan liittyy. Suurin huolenaihe on sidotun hiilen palautuminen ilmakehään. Saavutetut edut voidaan helposti menettää, jos hiilensidontaa edistävät viljelytavat muutetaan myöhemmin vähemmän hiiltä sitoviin käytäntöihin. Tarkat ja toteutettavissa olevat mittausskeinot ovat yhä kehitteillä ja tiedoissa on aukkoja myös hiilensidonnan biofyysisestä potentiaalista.

Tausta-asiakirjassa esitellään maaperän hiilen nykytilannetta EU:ssa ja siihen vaikuttavia toimenpiteitä. Maankäytön muutokset ovat EU:n suurin maaperän hiilidioksidipäästöjen lähde, erityisesti eloperäisten maiden ojittaminen sekä pysyvien nurmien muuttaminen viljelysmaiksi. Siksi kaikkein tehokkain keino kyseisten päästöjen hallitsemiseksi on maaperässä jo olevan hiilivaraston säilyttäminen. Säilyttämisen ohella hiilipitoisuuden lisääminen on tärkeää, sillä vuosikymmenien aikana maaperän hiilen määrä on yleisesti laskenut EU:ssa. Vähentyminen johtuu tietyistä maatalouden toimista ja maankäytön muutoksista. Hyviä viljelymenetelmiä hiilensidonnan vahvistamiseksi ovat mm. peitekasvit ja kevyempi maanmuokkaus. Toimien vaikutuksen riippuvat mm. maaperän tyypistä ja maankäyttömuodosta. Nurmet ja erityisesti pysyvät nurmet ovat tehokkaimpia maankäytön muotoja hiilensidonnan kannalta. Myös peltometsäviljely (esim. puurivien istuttaminen peltolohkoille) ja metsittäminen voivat lisätä maaperän hiilensidontaa.

Tausta-asiakirjassa kerrotaan erilaisista maaperän hiileen liittyvistä hankkeista EU:n jäsenmaissa. Pariisin COP21-ilmastokokouksessa vuonna 2015 lanseerattu 4/1000-aloite on laittanut liikkeelle toimia ympäri EU:ta, mm. viljelijöitä osallistavia tutkimushankkeita.

Osana EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistusta vuoden 2020 jälkeen komissio ehdottaa hiilen sitoutumisen lisäämistä uudeksi vaikutusindikaattoriksi. Tämä kannustaa kaikkia jäsenmaita parantamaan maaperän nykytilaa. Tavoitetta tukeakseen monet uuteen ehdollisuuteen liittyvät hyvät maatalous- ja ympäristökuntoa koskevat toimenpiteet (GAEC) auttaisivat parantamaan tai ylläpitämään maaperän hiilivarantoa. GAEC:ien ohella jäsenmaat voisivat suunnitella tukitoimia joko Pilarin I ekojärjestelmien tai Pilarin II maaseudun kehittämistoimien kautta. Keskeistä on löytää myös sopivia seurantamenetelmiä, joilla toimien tosiasiallisia vaikutuksia maaperän hiilen määrään voidaan seurata. Kustannustehokkaiden ja täsmällisten mittausapojen löytäminen on kuitenkin haastavaa ja hiiltä sitovien maanviljelytapojen vaikutukset voidaan todeta vain pitkäaikaisten tilastojen pohjalta.

Tausta-asiakirjan mukaan kaikkein tehokkaimmat ja hinnaltaan kilpailukykyisimmät hiilensidontakeinot vaihtelevat suuresti, riippuen paikallisista olosuhteista. Siksi on tärkeää jakaa tietoa parhaista toimintatavoista ja hankkeiden tuloksista eri alueiden ja jäsenmaiden välillä. Näin voidaan täysimääräisesti hyödyntää toiminnan onnistumisia ja saatuja oppeja.

Huomioiden EU:n tavoite saavuttaa ilmastoneutraalius, tausta-asiakirjassa pyydetään ministereitä kertomaan näkemyksensä seuraaviin kysymyksiin:

Tarjoaako ehdotus YMP:ksi vuoden 2020 jälkeen sopivan viitekehyksen parantaa maaperän hiilensidontaa maassanne ja onko aikeissanne sisällyttää erityisiä toimenpiteitä YMP:n strategiasuunnitelmaanne tämän tavoitteen tukemiseksi? Onko teillä maaperän hiilensidontaa tukevia parhaita käytäntöjä, joita haluaisitte jakaa muiden jäsenmaiden kanssa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on epävirallisen maatalousministerikokouksen keskusteluasiakirja.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU-18) 18.9.2019
EU-ministerivaliokunta 20.9.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.9.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajamaa Suomen tausta-asiakirja epävirallista maatalousministerikokousta varten: "Reshaping farmers' role in climate action - Promoting sustainable farming through soil carbon sequestration"

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

MMM/RO/EUKA Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, puh. 0295 162 056,
tuuli.orasmaa@mmm.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
